

3°. 't Verkrijgen van indexen voor de efficiency van den arbeid.

Op de methode van verzameling der arbeidskosten zijn 3 belangrijke factoren van invloed n.l.:

- 1°. Het loonsysteem. Hierdoor worden de oorspronkelijke aantekeningen die omtrent den arbeid worden gemaakt, beïnvloed.
- 2°. De organisatie van de onderneming in afdelingen of productie-centra. Met deze organisatie in afdelingen en de autoriteit van deze afdelingen hangt de administratie van den arbeid en de tijdnoteering samen.
- 3°. De aard van de productie; de vraag of de kosten worden bijgehouden per stuk of per proces beslist omtrent de uiteindelijke bestemming van de arbeidskosten n.l. of zij worden berekend op kostprijskaarten per stuk of dat toerekening op bepaalde afdelingen of producten voldoende is.

De inleider beschrijft dan verschillende wijzen waarop de gegevens kunnen worden verzameld, zoowel voor totaal werktijd (portiersecontrôle) als voor arbeid aan bepaalde taken besteed en hoe deze worden verwerkt in kostprijsadministratie en loonlijstsamenstelling.

Daarna bespreekt hij verschillende factoren die de zaak moeilijker kunnen maken:

a. Aan dezelfde producten werken menschen met verschillende loon of met gelijk loon maar verschillende bekwaamheid (b.v. personeel in opleiding). Dan is er meestal een excès van arbeidskosten waarvan dubieus is waarop het moet drukken. De inleider geeft geen bepaalde oplossing; van het meeste belang acht hij een speciale beoordeeling van het excès door de leiding om zekerheid te hebben dat het excès gerechtvaardigd is.

b. Een ding waaraan meestal te weinig aandacht wordt geschonken is de nadeelige invloed, dien het overgaan van de eene tot de andere arbeidstaak uitoeft op de kosten. Hoewel zorgvuldige planning van de productie kosten meebrengt, zullen deze door den verkregen effectieveren arbeid meestal wel meer dan genivelleerd worden.

c. Progressieve loonsystemen om den arbeidsprikkel te verhoogen; deze systemen komen vooral in hooger georganiseerde bedrijven voor in plaats van het eenvoudige uurloon of stukloon. Veel voorkomend is b.v. een vast uurloon en bovendien een deel hiervan extra over den tijd, dien de arbeider bespaard heeft op den voor een bepaalde werkzaamheid vastgestelden standaardtijd.

Om de vaststelling van de loonlijst niet te vertragen worden de premies dikwijls eerst in de volgende week uitbetaald.

Bij deze premie-loonsystemen kan de verwerking in den kostprijs op verschillende manieren plaats vinden. Men kan bij elk product de werkelijke loonkosten in den kostprijs opnemen; men kan ook slechts het standaard-uurloon in den kostprijs opnemen en de premie tot de onkosten rekenen. Een wijziging in de laatste methode is nog dat men in het standaard uurloon ook opneemt de gemiddeld verdiende premie. De loonrekening wordt dan gedebiteerd voor de werkelijk betaalde loonen en gecrediteerd voor het standaardloon per product, en krijgt dan dus eenzelfde karakter als de onkostenrekening.

Is de eenheid van kostenberekening een proces of afdeling, dan worden meestal de werkelijke kosten hieraan toegerkend, de hoeveelheid product hierop gedeeld en de kosten per eenheid van productie vergeleken met een standaard. Ook bij stukberekening komt deze methode veel voor, doch hier zien we ook wel de bovengenoemde methode toegepast.

Evenals in de vorige inleiding, wordt gewezen op de noodzakelijkheid om aantekening van mislukte producten te houden, niet alléén omdat er meestal geen loon voor wordt betaald

en het dus op de loonlijst in mindering moet worden gebracht, maar ook voor statistisch doel om het tot een minimum te beperken. De invloed op de kosten van de goede producten wordt niet besproken.

(Wordt vervolgd)

C. SAUER

UIT HET BUITENLAND

Red.: W. BEIJDERWELLEN, J. E. ERDMAN,
C. A. HUYSMAN en A. M. VAN RIETSCHOTEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Nieuwe regeling van het accountantsberoep in Duitschland

In het Mei-nummer van het *Archiv für das Revisions- und Treuhandwesen* doet de redacteur Dr. W. Voss in zijn Rundschau belangwekkende mededeelingen over plannen voor een nieuwe regeling van ons beroep in Duitschland.

In den laatsten tijd zijn door den Deutschen Industrie- und Handelstag en het Pruisisch Ministerie van Handel en Nijverheid onderhandelingen gevoerd met de voornaamste accountantsverenigingen over een betere wettelijke regeling. Handel en nijverheid achten deze kwestie urgent, omdat de invoering van verplichte accountantsecontrôle voor de Aktiengesellschaften spoedig te verwachten is. Om dezelfde reden heeft de Pruisische regeering belangstelling voor een nieuwe regeling; bovendien wordt daarbij door het ministerie gedacht aan de wenselijkheid voor de gemeentebedrijven verplichte contrôle in te voeren. Schrijft de wet verplichte contrôle voor, dan moet men echter ook over voldoende deskundigen kunnen beschikken.

De onderhandelingen hebben nu tot resultaat gehad, dat de volgende regeling is ontworpen.

De aanstelling en beëdiging van Bücherrevisoren door de Kamers van Koophandel blijft bestaan. Daarnaast zullen accountants en Treuhandgesellschaften, die aan bepaalde eischen voldoen, *staatlich anerkannt* worden. Voor deze erkenning van staatswege zullen, wat den persoon der aanvragers betreft, de bepalingen gelden, die thans reeds bestaan voor de aanstelling en beëdiging door de Handelskammer. Wat ontwikkeling en vakkenis betreft, zullen na een overgangstijdperk van waarschijnlijk vijf jaar de volgende eischen worden gesteld:

1. Theoretische opleiding aan Handelshoogeschool of Universiteit;
2. Zes jaar opleiding in de practijk, waarvan tenminste drie jaar op een accountantskantoor;
3. Het afleggen van een vakexamen als *Schlussprüfung*.

Ten aanzien van de verplichte academische studie blijft overigens de mogelijkheid bestaan bij uitzondering ook zonder deze toegelaten te worden.

Voor den overgangstijd worden de eischen van bekwaamheid slechts in groote lijnen vastgesteld. Men zal ieder geval op zichzelf beoordeelen, en het is de bedoeling daarbij aanvankelijk niet te streng te zijn.

Over de toelating beslist — ook voor den overgangstijd — een centrale commissie van toelating (*Zulassungskommission*). Zij wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de kamers van koophandel en de accountantsverenigingen. Bovendien zal Pruisen namens alle landen een staatscommissaris in de commissie benoemen.

De vakexamens na de overgangsperiode — en ook eventuele examens gedurende dien tijd — worden afgelegd voor een centrale examencommissie, die gevormd wordt door vertegenwoordigers van de Industrie- und Handelskammern en de vakorga-

nisaties, verder den staatcommissaris en leerkrachten der hoogeschoolen.

De erkenning van staatswege is mogelijk voor fysieke en rechtspersonen. Treuhandgesellschaften worden alleen dan erkend, als een bepaald aantal harer bestuurders als fysieke personen erkend zijn en ook overigens aanleiding bestaat de qualificatie te verlenen.

De erkende deskundigen krijgen het uitsluitend recht op een titel, waarschijnlijk dien van *Wirtschaftstreuhänder*. Zij staan onder toezicht van de centrale commissie van toelating met medewerking van de kamers van koophandel.

Aldus luidt in groote trekken de voorgestelde regeling. Het is de bedoeling, dat bij invoering van de verplichte controle voor de A. G. alleen deze staatlich anerkannten Wirtschaftstreuhänder en Treuhandgesellschaften daarvoor in aanmerking komen.

W. B.

Boekwaarde van het aandeelekapitaal

Het Amerikaanse Instituut van accountants ontving van een advocatenkantoor een verzoek om eenige nadere inlichtingen inzake de boekwaarde van het gewone aandeelekapitaal.

Het betref eene N.V. die behalve haar gewone aandeelekapitaal ook een preferent aandeelekapitaal had. Dit preferente aandeelekapitaal was uitgegeven in aandeele met een nominale waarde met de bepaling, dat deze aandeele konden worden ingetrokken tegen betaling van de nominale waarde vermeerderd met een premie en opgelopen dividend. In geval van ontbinding der N.V. waren de houders der preferente aandeele gerechtigd een premie te ontvangen alvorens de houders van gewone aandeele op eenige uitkeering aanspraak zouden kunnen maken. De vraag was nu, of, ter bepaling van de boekwaarde der gewone aandeele (zonder nominale waarde), van het zuiver vermogen der N.V. allereerst moet worden afgetrokken het preferente aandeelekapitaal tegen b.v. \$ 60.— per aandeel of dat deze aandeele daarbij tegen de nominale waarde van \$ 50.— per aandeel in rekening moeten worden gebracht.

Het antwoord, dat aan het advocatenkantoor werd gezonden, luidde, samengevat, als volgt:

Voor de vaststelling der „boekwaarde” van de gewone aandeele moeten de preferente aandeele tegen de nominale waarde van \$ 50.— worden in rekening gebracht.

Een waardebepaling waarbij de premie etc. in aanmerking werd genomen, zou niet zijn een „boekwaarde”, doch een „aflossingswaarde”. Gewoonlijk is het eenige zekere wat wij weten, dat er een passiefpost bestaat tot het bedrag der nominale waarde. Of het preferente aandeelekapitaal aflosbaar gesteld zal worden, dan wel de zaak zal likvideeren is meer of minder een kwestie van gissen. Zoolang hieromtrent geen definitief besluit gevallen is, kan de accountant de preferente aandeele tegen de nominale waarde in de balans opnemen.

Bij een preferent aandeelekapitaal zonder nominale waarde wordt de zaak anders. Bij het opmaken van de balans moet nu een waarde vastgesteld worden voor de preferente aandeele en de eenige waarde, die daarvoor opgenomen kan worden is de likwidatie- of aflossingswaarde.

(*Journal of Accountancy September 1929*)

Classificering van de diensten, die de accountant bij de uitoefening van zijn taak bewijst

Op verzoek van de „American Association of University Instructors in Accounting” heeft een commissie een rapport

samengesteld inzake „Classification of Accountancy Services”.

Dit rapport verdeelt de accountants-arbeid in 14 groepen.

Bij ieder van deze groepen vermeldt de commissie wat onder dien bepaalden accountantsarbeid moet worden verstaan en in welken vorm de accountant het resultaat van zijn onderzoek aan zijn opdrachtgever mededeelt.

(*The Certified Public Accountant Januari 1930*)

Boeking van „Stock-dividend”

Het aantal aan de Amsterdamsche Beurs genoteerde aandeele zonder nominale waarde is in den laatsten tijd toegenomen. Verschillende dezer aandeele geven geen dividend in contanten doch z.g. stock-dividend” d.w.z. de houder van het aandeel ontvangt bericht dat het voor het dividend een recht is gegeven op een zooveelste gedeelte van een nieuw aandeel.

In de Vereenigde Staten van N.-Amerika is „stock-dividend” een zeer verbreide wijze van verrekening van het dividend en zijn aandeele zonder nominale waarde zeer in trek. Het eerste heeft wellicht zijn oorzaak gevonden in het feit, dat vele maatschappijen steeds uitbreidden en daardoor behoefte kregen aan nieuw kapitaal, dat zij zich door middel van „stock-dividend”-betaling op gemakkelijke wijze verschafften, terwijl de oude aandeelhouders, aangelokt door den goeden gang van zaken het eigenlijk wel aangenaam vinden om daardoor een steeds grooter belang te krijgen bij die winstgevende bedrijven. Bovendien behoefden de aandeelhouders geen „income tax” van stock-dividend te betalen. (Zie hiervoor *The Journal of Accountancy d.d. Nov. 1929*).

De groote gevaren, die aan „stock-dividend”-betaling verbonden zijn zoowel voor de maatschappij als haar individueele aandeelhouders, willen wij thans niet nader belichten.

In „*The American Accountant*” van April 1930 is van de hand van Arthur W. Yardley een artikel verschenen, waarin de schrijver zijn standpunt aangeeft omtrent de boeking van het „stock-dividend” bij de maatschappij en bij den aandeelhouder.

The North American Cy. heeft een aandeelekapitaal, geëmitteerd in aandeele zonder nominale waarde maar met een „stated value” van \$ 10.— per share. Een kwartaal-dividend ad 2½ % vereischt dus een winst van \$ 0.25 voor ieder aandeel. dat op het oogenblik van dividend-betaalbaarstelling geëmitteerd is.

Per jaar is dus \$ 1.— winst per aandeel nodig, terwijl \$ 4.51 per aandeel verdiend werd over 1928 en iets minder over de daaraan voorafgegane 4 jaren. Bij het toegenomen aantal aandeele is de winst per aandeel nog iets gestegen, zoodat, volgens den schrijver, op een dergelijke winst ook voor de toekomst gerekend mag worden.

Neemt de aandeelhouder aan, dat zijn dividend bedraagt \$ 1.— van zijn aandeel met een „stated value” van \$ 10.— doch met een beurswaarde van \$ 107.—, dan zou het rendement nog geen 1 % bedragen.

Neemt de aandeelhouder voor de berekening van zijn rendement het genoten dividend tegen beurswaarde van het dividend, dan komt hij tot een rendement van meer dan 10 %.

Een door het New-Yorksehe Beursbestuur vastgestelde bepaling van 11 Sept. 1929 luidde als volgt:

„In the case of stock dividends received and not realized „upon, the recipient may take them into income at their stated „value as charged to earned surplus by the issuing corporation”.

Bij de hooge aandeeleprijzen zou deze methode, zooals boven

reeds met een voorbeeld aangegeven, leiden tot een uiterst minnig rendement.

De schrijver geeft ten slotte aan, dat volgens hem als volgt te werk gegaan moet worden.

Als voorbeeld neemt hij de, Electric Bond & Share Cy., welke gewone aandelen volgens haar verslag van circa 1 jaar geleden een waarde hadden van ongeveer \$ 100.— n.l.

\$ 10.— per share voor „Stated Value” in de balans.

\$ 60.— „ „ „ aandeel in de reserves (surplus)

\$ 30.— „ „ „ aandeel in de stille reserves

(voor berekening van de stille reserves waren de bezittingen tegen marktwaarde gewaardeerd).

Aannemende een winst van \$ 4.— per share per jaar, van welk bedrag de maatschappij \$ 3.50 (5 % van de boekwaarde der aandelen n.l. \$ 10.— + \$ 60.—) wenscht uit te keeren, zou de winstverdeling als volgt moeten plaats vinden:

5% van \$ 10.— = \$ 0.50 over te brengen naar Kapitaalrekening

5% „ \$ 60.— = \$ 3.— „ „ „ „ Reserve-rekening

Hierdoor blijft de kapitaal- en reserverekening in dezelfde verhouding als zij vóór de winstverdeling op de balans stonden. Het bedrag aan aandelenkapitaal te verdeelen onder de aandeelhouders blijft practisch hetzelfde als bij de thans in gebruik zijnde systemen (5% stock-dividend van de „stated value”) maar de aandeelhouder (en dit is wel het belangrijkste) kan nu de „income-value” van het „stock-dividend vaststellen.

Een in contanten betaalbaar dividend van 5% of wel \$ 3.50 per aandeel (met een boekwaarde van \$ 70.—) heeft niet tengevolge, dat „it depletes the immediate net assets back of each share to \$ 66.50”. Een „stock-dividend” van 5 % op dezelfde aandelen zou evenmin de „per share value” van de per den balansdatum uitstaande aandelen verminderen. Indien dus „cash-dividend” inkomen is, dan is „stock-dividend” zulks eveneens, onder voorwaarde echter, dat het „stock-dividend” wordt gekapitaliseerd in de boeken van de winstuitkeetende maatschappij.

(The American Accountant April 1930)

J. E. E.

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid, om de grenzen, waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfshuishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door één der medewerkers of redactieleden individueel, zoodat de antwoorden niet mogen worden geacht steeds de meening der Redactie in haar geheel weer te geven.

Vraag No. 18

Wat wordt door de samenstellers van den leidraad op de cursussen van het Federatief Examen (N. I. v. A. en N. O. v. A.) bedoeld met:

„Grenzen der beoordeeling” voorkomende onder Accountancy C III D (Cijferbeoordeeling)?

Antwoord

De beoordeeling van cijfermateriaal door den accountant heeft haar grenzen, welke eensdeels bepaald worden door de beteekenis en het wezen van den accountantsarbeid en anderdeels door den graad van volkomenheid van de gegevens, welke in elk bepaald geval aan de beoordeeling worden onderworpen. Met een tweetal voorbeelden kan dit nader worden toegelicht.

1. De accountant kan bij zijn beoordeeling van de uit de administratieve verantwoording van een fabrieksbedrijf geputte gegevens niet verder gaan dan zijn deskundigheid op bedrijfs-economisch terrein hem veroorlooft; de talrijke technische vraagstukken, die zich bij deze beoordeeling kunnen voordoen en welke nadere beschouwing voor de te trekken conclusie, ook uit accountants-oogpunt bezien, dikwijls van overwegende beteekenis kan zijn, kunnen door hem niet worden opgelost. Heel sterk spreekt dit bijvoorbeeld in chemische bedrijven. Men kan langs administratieven weg de rendementscijfers doen bepalen en daarbij alle denkbare waarborgen scheppen ter voorkoming van het onopgemerkt blijven van leemten en fouten in het beoordeelings-materiaal, maar toch zal de accountant in vele gevallen niet bij machte zijn, om de voor het gestelde doel noodzakelijke slotsom zelf te trekken; buiten de grenzen van zijn beoordeeling valt de uiterst gewichtige vraag, of de te voorschijn gebrachte rendementscijfers toelaatbaar zijn uit een oogpunt van doeltreffend bedrijfsbeheer. Met deze „natuurlijke” grens zal de accountant bij zijn arbeid rekening moeten houden; de daarmee samenhangende verdere beoordeelingsmaatregelen zullen in overleg met hem moeten worden getroffen.

2. De balans kan, indien zij volgens goede beginselen is opgemaakt, een beeld geven van de financiële positie eener onderneming op een bepaald oogenblik, ook in dien zin, dat zij aangeeft, hoe de voor de bedrijfsvoering op bedoeld moment noodige middelen zijn verkregen en op welke wijze zij zijn vastgelegd. Men wake er echter voor, uit de balans conclusies te trekken ten aanzien van de ter voorkoming van stagnatie in de financiering noodige grootte van het bankerediet of ten aanzien van de vraag, hoe de verhouding behoort te zijn tusschen vast en vlottend kapitaal. Voor de beantwoording van dergelijke vragen is de „moment-opname” ontoereikend; gegevens betreffende het verloop van de cijfers, o.a. van „Debiteuren” en „Voorraden” gedurende den loop van het jaar zijn noodig, alvorens men zich daaromtrent een gegrond oordeel kan vormen.

Ik kan den geachten steller van de vraag niet garandeeren, dat ik met bovenstaande uiteenzetting de bedoeling van „de samenstellers van den leidraad” heb weergegeven; zij is achteraf moeilijk vast te stellen. Ik geloof intusschen, dat ik de richting, waarin het antwoord op de gestelde vraag moet worden gezocht, voldoende heb aangewezen.

H. R. REDER